

En bättre Värld

EN TIDNING FRÅN VASAKRONAN • NUMMER 3 • OKTOBER 2017

TEMA EKOSYSTEM

*Tjänster där naturen
gör skillnad*

DEN MODIGA

*Mina Dennert fick
nog av nätbat*

STRÖMS HÖRNA

*Mode genom
decennier*

5

FRÅGOR OM
källkritik

EPOKER MÖTS

*Garnisonen i ständig
förändring*

EN LITE MER POSITIV TON, TACK.

ÄR DET NÅGON mer än jag som tycker att medierapporteringen känns något negativt vinklad? Dessutom påhejad av inlägg och ständiga aktionsgrupper i sociala medier. Det känns som att ingångsvärdet är att reagera negativt, gärna missförstå, eller varför inte rentav överdramatisera. Enkla sanningar, fake news och näthat är etablerade ingredienser. Därför gillar jag Mina Dennert. Den Facebookgrupp hon startat, #jagärhär, jobbar istället aktivt för att föra in respekt och tolerans i debatten. 75 000 medlemmar med en lite mer nyanserad syn på tillvaron är bra, men det borde vara fler som reagerar och agerar. Och inte bara genom en grupp på Facebook.

EKOSYSTEMTJÄNSTER är ett nytt begrepp som började tillämpas i bred skala för några år sedan. (I forskarvärlden dock använt sedan cirka 20 år.) Principen är att ekosystemet levererar tjänster som till exempel bullerreducering, vattenrening, luftrening, svalka och pollinerings. När vi börjar tänka på naturen som en tjänsteleverantör

får man en bredare förståelse och kan finna smartare lösningar. I New York satsade man till exempel på att säkra den naturliga vattenreningen i bergen, där dricksvattnet kom ifrån, istället för att bygga ett ännu mer tekniskt avancerat reningsverk. Den naturliga vattenreningen reducerade kostnaden med över 80 procent. Mer sådant, tänker jag. Därför är ekosystemtjänster också temat för det här numret.

Trevlig läsning!

PETER ÖSTMAN, Kommunikationschef Vasakronan

Enbättre Värld

ges ut av VASAKRONAN

ANSVARIG UTGIVARE OCH CHEFREDAKTÖR: Peter Östman, Tel: 08-566 205 60,

peter.ostman@vasakronan.se **REDAKTIONSCHEF:** Pontus Ekholm,

Tel: 08-566 205 39 pontus.ekholm@vasakronan.se

REDAKTIONENS ADRESS: Vasakronan AB, Box 300 74, 104 25 Stockholm.

Tel: 08-566 20 500 **WEBB:** www.vasakronan.se

OMSLAG: Kostym designad för projektet "Grek och Rock" wpå Stockholms konstnärliga högskola, Garnisonen. **FOTO:** Gustav Kaiser

REDAKTIONELL PRODUKTION:

Susanne Glennegård och Ewa Lindström, Intellecta Corporate.

REDAKTIONSRÅD: Rebecca Liljebladh Thorell, Anneli Dahl, Pontus Ekholm, Daniel Jighede, Sara Rääf och Victoria Wahlberg. **REPRO:** Turbin.

Tryckt på miljögodkänt papper av Ineko, 2017.

NY ADRESS ELLER MOTTAGARE MEDDELAS TILL: adressandring@vasakronan.se

INNEHÅLL

TEMA: EKOSYSTEMTJÄNSTER

Naturen jobbar för oss hela tiden, ett hårt och otacksamt slit. Hur väl förvaltar vi nyttan av naturen...?

4

GARNISONEN

Omdiskuterad 70-talsfunkis, moderniserat 1800-tal, arbetsplats för tusentals, och i ständig förändring. Det senaste tillskottet är en takodling...

11

10 VID KAFFEAUTOMATEN

Fotsteg blir fågelsång...

26 FEM FRÅGOR TILL

Thomas Nygren...

21 TEKNIK I FRAMKANT

Schneider Electric vet hur man gör...

27 VÄRDENS SIDA

Inne att jobba ute...

24 I HUVUDET PÅ

Mina Dennert...

28 DETALJEN

En natt i New York...

KLASSIKERN PÅ HÖRNET

Från trendigt till klassiskt. Exklusivt, men också personligt. Ströms har försett göteborgarna med kläder sedan 1886.

18

BEGAGNAT ÄR BÄST

Snygg inredning ger trivsamt miljö. Och varför köpa nytt när det finns så mycket som kan återbrukas? BBS tar till vara och säljer begagnade kontorsmöbler, allt från bokhyllor, kontorsstolar och skrivbord till receptionsdiskar och arkivskåp.

Levererar i hela Sverige. bbsmobler.se

TILBAKA TIL KONTORET

SÅ VAR DET DAGS IGEN. Hösten är här och för många innebär det full fart på jobbet igen. Kul – men kontrasten till lata dagar kan också kännas en aning tung. Att omge sig med vackra, roliga och hållbara saker på kontoret är ett sätt att behålla det där sköna lugnet.

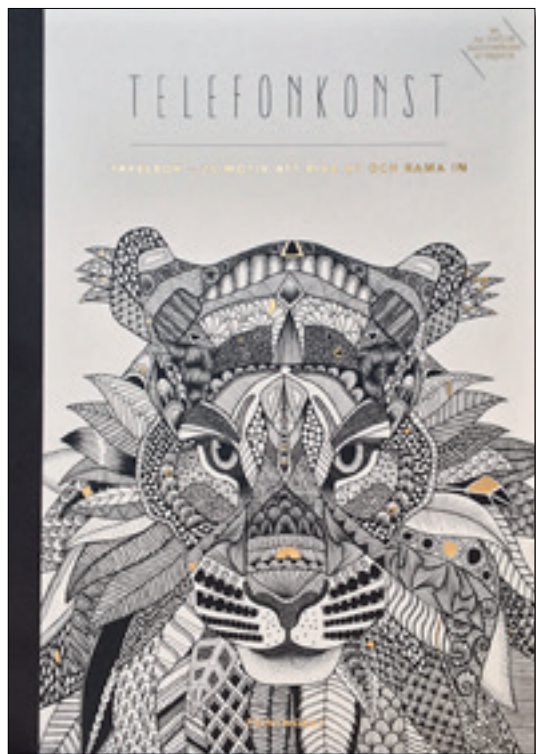
LJUS SOM HÅLLER

Bra belysning på jobbet är A och O. CYSK Task Lamp, designad av Jake Dyson, är inspirerad av en lyftkran. Du kan placera ljuset exakt där det behövs bara genom att peta på lampan som rör sig vertikalt, horisontellt och går att rotera 360°. Smart LED-teknik gör att den kommer att lysa i över 37 år! design-milk.com

KLOTTRA MED STIL

Alla som kan hålla i en penna kan rita. Det är illustratören Angelica Lucaci övertygad om. I boken Telefonkonst visar hon Zentangle, en meditativ konstform med detaljrika mönster som mynnar ut i vackra skapelser. Att rita repetitivt sägs kunna hjälpa mot koncentrationssvårigheter. En dos mindfulness helt enkelt. bokus.com

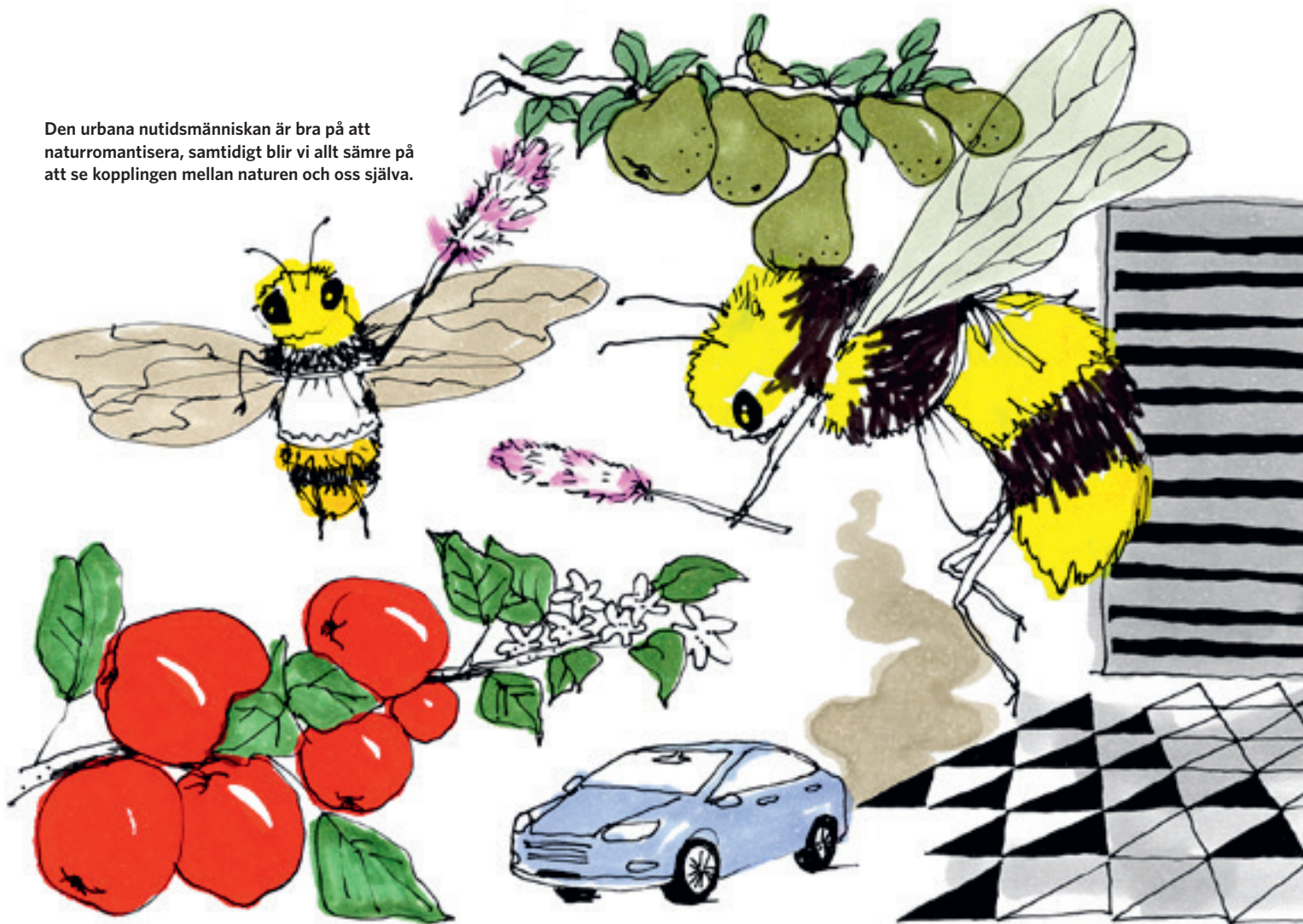

ELEGANT OCH KLÄMMIGT

Med den fina skalstocken av mässing mäter du ritningar och kartor. Den fungerar också som linjal. De guldfärgade metallklämmorna från Deskstore of Sweden är perfekta när du vill sätta upp favoritbilderna från semestern eller något annat inspirerande. designtorget.se

Den urbana nutidsmänniskan är bra på att naturromantisera, samtidigt blir vi allt sämre på att se kopplingen mellan naturen och oss själva.

Grönt är mer än bara pynt

Träd renar luften. Buskar dämpar buller. Växter befriar regnet från tungmetaller och insekter pollinerar grödor. Naturen jobbar för oss hela tiden, ett hårt och otacksamt slit. Hur väl förvaltar vi nyttan av naturen?

TEXT: SOFIA WIEVEG ILLUSTRATION: ANNE-LI KARLSSON

VISSTE DU ATT en humla flyger en viss sträcka, sedan vänder den om? För att humlan ska trivas och långsiktigt bidra till den biologiska mångfalden på en plats krävs en så kallad grön infrastruktur – att natur och bebyggelse samspelar så att humlan kan flyga som den vill utan att vi människor, våra behov eller byggnader står i vägen.

De utsatta pollinerarna har fått symbolisera en av världens mest akuta miljöfrågor: hotet mot ekosystemtjänsterna. Det vill säga de tjäns-

ter som naturen gör för människan hela tiden. När naturen fungerar som den ska hjälper exempelvis växtlighet till att reglera klimat och rena luft och vatten, insekter pollinerar våra grödor medan maskar och bakterier bryter ned avfall och gör jorden bördig – allt i ett ömsesidigt samspel. Ur ett ekosystem i balans kan människan utvinna såväl rent vatten, rekreation och mat som kommersiella produkter och tjänster.

– Människan klarar sig inte utan ekosystem-

tjänsterna, de lägger grunden för vår välfärd. Vi har så mycket smart teknologi att det är lätt att tro att vi gjort oss oberoende av naturen, men tekniken kan inte ersätta det naturen gör för oss. Och det är ett jobb som den gör helt gratis, säger Fredrik Moberg, doktor i marin systemekologi och co-director på Albaeco, en organisation med strategisk kompetens inom hållbar samhällsutveckling, forskningskommunikation och utbildning.

Tillsammans med klimatet står ekosystemtjänsterna högst upp på FN:s prioritetlista. Frågan har länge varit het inom forskarvärlden, men först runt 2005 blev den publik genom Millennium Ecosystem Assessment, en FN-initierad studie av tillståndet för världens ekosystemtjänster.

– Av 24 studerade ekosystemtjänster var 60 procent överutnyttjade och på väg att försämrans. Studien visade att människan är bra

på att förstärka ekosystemtjänster som gör att vi kan producera timmer, fisk, skaldjur och sådant som går att sälja på en marknad. Men vi är sämre på att se värdet av vattenreningen från våtmarker, pollinerare och den biologiska mångfalden. Studien var en tydlig varningsklocka, ändå har ekosystemtjänsterna ännu inte blivit riktigt mainstream, säger Fredrik Moberg.

DEN URBANA nutidsmänniskan är bra på att naturromantisera, samtidigt blir vi allt sämre på att se kopplingen mellan naturen och oss själva. Allt för ofta brukar vi den utifrån kortsiktiga ekonomiska intressen, med förödande konsekvenser. När en ekosystemtjänst körs i botten börjar ekosystemet halta, obalans skapas i den biologiska mångfalden och djur och växtarter dör ut. Obalansen ger också följder för världens fattigare befolkningar som är direkt beroende av biologisk mångfald för att få mat.

SKÖNT OM GRÖNT

- 90 procent av den C-vitamin vi människor får i oss kommer från grödor som är beroende av insekts-pollinering.
- Människan blir dokumenterat friskare av naturen – fem minuters skogs promenad räcker för att sänka puls och blodtryck.
- Barn som går på förskolor med gröna utegårdar har bättre motorik, högre koncentrationsförmåga och färre sjukdagar.
- Drygt 60 procent mindre regnvatten rinner av från asfalterade ytor med träd jämfört med rena asfaltytor, det minskar risken för översvämning.

TIPS! På *Naturvårdsverket.se/ekosystemtjänster* finns en guide för värdering av ekosystemtjänster, oavsett bransch och verksamhet. Du hittar även vägledning för att integrera ekosystemtjänster i myndighetsverksamhet, hur de ska tas upp i miljökonsekvensbeskrivningar plus en mängd argument för ekosystemtjänsterna.

Källa: Naturvårdsverket

”VI HAR SÅ MYCKET SMART TEKNOLOGI ATT DET ÄR LÄTT ATT TRO ATT VI GJORT OSS OBEROENDE AV NATUREN, **MEN TEKNIKEN KAN INTE ERSÄTTA DET NATUREN GÖR FÖR OSS.**”

FREDRIK MOBERG, DOKTOR I MARIN SYSTEMEKOLOGI
OCH CO-DIRECTOR PÅ ALBAECO

– I Sverige har vi turen att ha naturområden kvar, men mycket av vår skog är så produktionsinriktad att den inte kan kallas skog längre. För att effektivisera jordbruket har vi tagit bort kantzoner, åkerholmar och dränerat våra våtmarker, vilket bland annat gör att ekosystemtjänsterna inte längre buffrar och renar dagvattnet, som i stället rinner ut i och övergöder Östersjön. Fortsätter vi på samma sätt sågar vi av den gren vi själva sitter på, säger Fredrik Moberg.

ETT ENÖGT FOKUS på klimatfrågan står ibland i vägen för en ökad kunskap om ekosys-

temtjänsterna. Lägg därtill en viss begreppsförvirring.

– Redan för över 20 år sedan var begreppet ekosystemtjänster känt inom forskarvärlden. Ekologer visste att om till exempel skogen och korallreven förvaltas klokt så är de till stor nytta. På 1990-talet började man utifrån ekonomisk forskning att tala om fisken och timret som ekologiska varor och om tjänster som pollinering, vattenrening och koldioxidupptag. Men behöver ekosystemtjänsterna översättas i ekonomiska värden? Det är en ständigt pågående diskussion, säger Fredrik Moberg.

Begrepp som naturkapital och ekosystem-

”VI FÖRSÖKER SYNLIGGÖRA NYTTAN AV NATUREN OCH VILKA OLIKA NATURELEMENT SOM MÅSTE FINNAS PÅ EN PLATS FÖR ATT DEN SKA FUNGERA.”

KARIN SKANTZE, PROJEKTLEDARE NATURVÅRDSVERKET

tjänster har kritiserats för att flytta fokus från själva naturen.

– Jag tycker att de hjälper till att visa på ekosystemtjänsternas värde, även om det inte måste handla om direkta ekonomiska värden. Framförallt har det kompletterat det naturromantiska trädkramperspektivet och fått fler företag och politiker att lyssna, säger Fredrik Moberg.

Ähléns, Coop, stålindustrin – exempel på verksamheter som med Albaecos hjälp har analyserat sig själva ur ett ekosystemtjänstperspektiv.

– En sådan bedömning kan göras när en verksamhet kommit en bit i sitt miljöarbete. Man tittar både på hur verksamheten påverkar och kan förstärka de ekosystemtjänster som verksamheten kommer i kontakt med. Det kan sätta fingret på nya risker, möjligheter och marknadsföringsargument gentemot investerare och kunder, säger Fredrik Moberg.

Bäst är att avgränsa till en del av en värdekedja eller produkt. Ähléns har till exempel tittat på sina skönhetsprodukter med fokus på palmoljan, medan Coop använt bedömningen för en fisk- och skaldjursguide för konsumenter. För Naturvårdsverket har Albaeco tillsammans med konsultbyrån U&we tagit fram en guide för hur myndigheter kan ta sig an frågan.

2018 SKA EKOSYSTEMTJÄNSTERNA vara mer synliga i viktiga samhällsbeslut i Sverige. Det har regeringen beslutat, som en del i att uppnå miljömålssystemets etappmål om biologisk mångfald. 2014–2017 har Naturvårdsverket regeringens uppdrag att kommunicera ekosystemtjänsterna och dess värden. Målgruppen är

företag och organisationer inom jordbruk och skog, bygg- och infrastruktursektorn samt kommuner och länsstyrelser.

– Hur ska de tänka kring mark eller vatten som ska användas på ett nytt sätt, eller vid upphandling av leverantörer? Vi försöker synliggöra och värdera nyttan av en fungerande natur och den kedja av händelser som måste finnas på en plats för att naturen ska fungera och leverera ekosystemtjänster. Värderingen gör att osynliga värden, som inte handlar om kronor eller ören, kommer upp på bordet, säger projektleddare Karin Skantze.

Cirka 55 aktörer, bland annat Vasakronan, ingår i det nätverk för ekosystemtjänster som är en del av Naturvårdsverkets kommunikationssatsning.

– Studiebesök, föreläsningar, rapporter och kunskapsunderlag – vi träffas och lär av varandra. Tillsammans lyfter vi också betydelsen av att arbeta systematiskt med ekosystemtjänster i nyhetssammanhang och debatter, säger projektleddare Karin Skantze.

Grönt är långt mer än pynt, är nätverkets statement. Den som vågar ta höjd och kostnader för ekosystemtjänsterna kan få långsiktig nytta i retur. Exempelvis bekräftar studier att vistelse i naturmiljöer leder till mindre stressade, men mer friska och glada människor. Ett perspektiv som bör in i all stads- och samhällsplanering.

– Sverige står inför en enorm utmaning med alla bostäder som ska byggas. Men det ger också en möjlighet att integrera ekosystemtjänsterna i hela byggprocessen, säger Karin Skantze och nämner Barkarbystaden utanför Stockholm som exempel.

– Där har byggnationen kopplats samman

”I DAG FINNS MÅNGA TEKNISKA **LÖSNINGAR FÖR ATT SKAPA GRÖNSKA I STÄDER, SOM GRÖNA VÄGGAR OCH TAK.**”

KARIN SKANTZE, PROJEKTLEDARE NATURVÅRDSVERKET

med närliggande naturreservat genom promenadstråk och plantering av liknande trädslag som i den omgivande naturen. Vattnet har också ”återmeandrats”. Raka, snabba diken är inte alltid det bästa, i stället går vattnet i långsamma snirklar genom landskapet, vilket minskar utflödet av näringsämnen som fosfor.

IBLAND HANDLAR GRÖN stadsplanering om att tillgängliggöra befintlig natur. Ibland om att addera natur, vilket gjorts i exempelvis Västra hamnen i Malmö.

– I dag finns många tekniska lösningar för att skapa grönska i städer, som gröna väggar och tak, våtbäddar som gör det möjligt att leda ner dagvattnet under mark, vilket både buffrar vatten och ger växtligheten tillgång till vattnet, säger Karin Skantze.

Med smart stadsplanering kan den biologiska mångfalden bli större i staden än utanför. Det bekräftar det Vinnova-finansierade projektet c/o City i Norra Djurgårdsstaden i Stockholm – där olika organisationer inom arki-

Karin Skantze.

tektur, bygg, teknik och forskning tillsammans utvecklar stadsdelen för att visa hur ekosystemtänk kan arbetas in i städer.

– Området gränsar till norra Djurgården som har stora naturvärden knutna till bland annat ek, därför har förutsättningarna för ek stärkts även i bebyggelsen. Ett slags gröna stråk genom stadsmiljön som

stärker och tar hänsyn till naturen, säger Karin Skantze.

Huruvida Sverige kommer att nå etappmålet 2018 vågar hon inte bedöma. I januari 2018 ska Naturvårdsverket föreslå en fortsättning på kommunikationsarbetet kring ekosystemtjänster.

– Det forskas i ämnet, näringslivet har plockat upp frågan och i samband med att kommuner uppdaterar översikts- och detaljplaner tar allt fler fram ekosystemkartläggningar. Våra mätningar bland nätverksmedlemmarna visar att inom fem år kommer fler beslut inom deras egen bransch eller sektor att fattas utifrån kännedom om värdet av ekosystemtjänster. Trenden är supertydlig: det går åt rätt håll, säger Karin Skantze. ●

NATUR SOM GÖR NYTTA

SMARTA EKOSYSTEMTJÄNSTER BIDRAR TILL HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA STADSMILJÖER. TILL EXEMPEL I NEW YORK, KALIFORNIEN OCH STOCKHOLM.

NATURLIG VATTENRENING

HUR SKULLE New York-borna få rent dricksvatten? Skulle vattenreningen tekniskt byggas ut eller kunde man gå uppströms i Catskill-bergen för att dra nytta av den naturliga vattenreningen? Genom ett aktivt samarbete mellan bland annat ekologer, ekonomer, lantbrukare och sommarstugeägare kunde New York gå över till en mer naturlig vattenrening. I stället för att bygga ett nytt vattenreningsverk för 9 miljarder dollar restaurerades och skyddades Catskill Mountains för 2 miljarder dollar.

LÖNSAMMA ALLÉER

DRYGT NIO miljoner träd kantar vägarna i Kaliforniens städer. Kostnaden för att sköta om alléträden är cirka 1,4 miljarder kronor per år, men i gengäld tar träden årligen upp cirka 900 000 ton koldioxid ur atmosfären, samma effekt som om 120 000 bilar skulle försvinna från vägarna. Dessutom minskar alléträden de farliga svavel- och kväveföreningarna, förhindrar översvämningar, ger svalka och höjer värdet på fastigheterna i områden där träden finns. Det totala värdet av dessa ekosystemtjänster är drygt åtta miljarder kronor per år.

SKELETTJORD FÖR GLADARE TRÄD

TRÄD ÄR viktiga i stadsmiljöer, men får ofta för lite utrymme för att må bra. Med så kallad skelettjord skapas en extra tillväxtzon för stadsträdens rotsystem. Med cirka en meter makadamlager blir jorden porös och fungerar som ett magasin för dagvatten. Exempelvis har de 100 år gamla lindarna längs Valhallavägen i Stockholm fått skelettjord kring fötterna, med en blandning av makadam och biokol. Träden mår gott och lösningen avlastar dagvattensystemet. En svensk innovation som nu går på export.

Källa: Naturvårdsverket, Artdatabanken SLU,
Dagvattenguiden, Forskning & Framsteg

VID KAFFEAUTOMATEN

DIN DOS AV ANVÄNDBAR TRIVIA OCH SPÄNNANDE SAMTALSÄMNINGEN

PRESSBILDER ARKDES

EVENING STANDARD

FOTSTEG BLIR FÅGELSÅNG

OXFORD STREET är en av Londons mest populära shoppinggator. I närheten finns en mängd små gränder som ingen besöker. Nu har en sådan gränd blivit världens första smarta gata, Bird street. Ett brittiskt företag har tagit fram plattor som omvandlar fotsteg till elektricitet. Varje person som går på gatan genererar i genomsnitt fem watt per fotsteg. Energi som sedan lyser upp LED-lampor och sätter igång fågelkvitter. Via en app kan du också se hur mycket energi just dina steg alstrar.

PÅ TVÄRS MOT DET VANLIGA

NORM FORM på ArkDes i Stockholm är en utställning som sätter sig på tvären och utmanar det som anses vara normalt. 37 formgivare som avslöjar och ifrågasätter de dolda budskap som föremål omkring oss förmedlar. Hur får de oss att må och känna? Varför ska en machoman ha arbetskläder i form av byxor och inte en hantverkskjol?

Eller kolla in ångestmaskinen som belyser och problematiserar den mest våldsamma upplevelsen av utbrändhet: ångesten. De blyfyllda organliknande tyllformerna skapar ett tryck över bröstet och pulsen börjar slå i allt snabbare takt. Med sitt verk vill industridesignern Souzan Youssouf undersöka hur kroppen påverkas. Vilka beteenden skapas eller återskapas och vilka är direkt skadliga?

SVÅRT ATT FÅ NYTT JOBB REDAN VID 40

ATT ÄLDRE OFTA har svårare att få jobb än yngre förvånar kanske ingen. Men en ny studie visar att chansen att bli kontaktad av en arbetsgivare faller kraftigt redan från 40-årsåldern. Forskarna Magnus Carlsson, Linnéuniversitetet och Stefan Eriksson, Uppsala universitet, skickade ut drygt 6 000 fiktiva jobbsökningar till företag som annonserat efter personal. De sökande hade identiska meriter men var i olika åldrar, från 35 år till 70 år.

Drygt 1300 arbetsgivare intervjuades också om hur de ansåg att den arbetssökandes ålder påverkade rekryteringen. Svaren visade att de värdesatte vissa egenskaper högt: förmågan att lära sig nya saker, vara anpassningsbar och flexibel samt driven och initiativrik. Och att de oroade sig för att sökande redan när de passerat 40 hade börjat förlora just de egenskaperna. För personer i 60-årsåldern var chansen att bli kontaktad i det närmaste obefintlig, bara 2-3 procent ansågs vara intressanta.

BOK-TIPSET

TIO TANKAR OM ARBETE

Brombergs, Bodil Jönsson

Många lever med en stor obalans mellan arbete och fritid. Hur ska vi hinna lämna barnen på dagis innan det där viktiga mötet och sedan prestera på topp hela dagen trots dålig sömn? Hur gör vi när det outtalat förväntas av oss att ständigt vara tillgängliga? Hur kommer det sig att vi låter arbetet ta så stor del av våra liv?

Bodil Jönsson tar utgångspunkt i våra vardagsliv när hon resonerar om arbetets roll idag. Istället för att söka efter en helhetslösning förespråkar hon ett sätt att se på arbete som tar hänsyn till våra olika livssituationer, yrken, kompetenser och funktionsförmågor. Hon introducerar begreppet "lagomarbete" – att hitta ett läge som funkar för varje enskild människa.

"Om sanningen berättas på bekostnad av min livsgnista så föredrar jag ett visst mått av förljugenhet."

CITAT AV JAQUES WERUP

Grönska som funkcar

Omdiskuterad 70-talsfunkis, moderniserat 1800-tal, arbetsplats för tusentals, och i ständig förändring. Det senaste tillskottet är en takodling.

TEXT: SUSANNE GLENNEGÅRD FOTO: GUSTAV KAISER

Garnisonen som ligger på ett gammalt kasernområde, omvandlades på 1960- och 70-talet till ett kvarter med moderna kontor. Arkitekten Tage Hertzell fick uppdraget att rita de nyare delarna och 1972 var Karlarhuset klart. Den 350 meter långa, mörka, fasaden längs med Karlavägen hade fått 289 exakt likadana fönster. Byggnaden gav ett mäktigt men monotont intryck och allmänheten imponerades inte. Arkitektkollegorna var däremot positiva.

Garnisonen blev arbetsplats för tusentals anställda vilket ställde till vissa problem med logistiken. Det blev helt enkelt kaos i tunnelbanan när alla skulle ta sig samtidigt till och från jobbet. Lösningen blev att flexitid infördes för första gången i Sverige.

Garnisonen är Stockholms största kontorsfastighet. Bakom Karlarhusets fasad sjuder det av aktivitet på arbetsplatser, restauranger, gårdar, terrasser och tak. I oktober förra året sattes spaden i marken för den takodling som Bee Urban skapat på en 800 kvadratmeter stor terrass på Karlavägen 100.

Ett slags showroom med grönskande uterum och planteringar. Taket har blivit en vilsam och vacker plats, men ambitionerna är större än så. Tanken är att hit ska människor kunna komma för att lära sig mer om biologisk mångfald, stadsodling och hur detta kan bidra till en hållbar stad. ●

En trappa upp på Karlavägen 100 finns en terrass med utsikt över Svea Livgarde. På taket har Bee Urban skapat en grön oas där de vill sprida kunskap om biologisk mångfald och hur den hänger ihop med människans hälsa och välbefinnande i växande städer.

Restaurang κ-märkt ligger våningen under takterrassen. Konceptet är en lunchmatsal med kvällsrestaurangkänsla.

Garnisonen

ADRESS: Kvarteret finns på Karlavägen 96-112/ Oxenstiernsgatan 15/Linnégatan 87-89/Banérgatan 16-30, på Östermalm i Stockholm.

HYRESGÄSTER: Cirka 180, bland andra Stockholms Konstnärliga Högskola, Statistiska centralbyrån, Universal Music, Safilo och restaurang κ-märkt.

YTA: 180 000 kvm, varav 136 000 kvm kontor.

KOMMUNIKATIONER: Många bussar stannar utanför och tunnelbanestationen Karlaplan ligger ett par minuters promenad bort. För bilar finns ett stort garage under fastigheten med infart från Banérgatan.

I NÄRHETEN: I kvarteret finns både matbutik, systembolag, apotek och restauranger och kaféer. På Karlaplan finns gallerian Fältöversten med shopping och service.

I den vackra trappen på Stockholms Konstnärliga Högskola, Linnégatan 87 möts besökare av vackra kostymer från projektet "Grek och Rock" som studenter på utbildningen mimskådespeleri gjorde i våras.

I ljusa lokaler på Banérgatan 16 sitter Universal Music, ett musikbolag som finns i 71 länder. Företaget ägs av Universal Music Group och under den hatten finns många klassiska skivmärken som Motown, Interscope och Polar.

Rollings Stones logotyp,
den utsträckt röda tungan,
ger rätt rockfeeling på
Universal Music.

På Linnégatan 87A, har det italienska
glasögonföretaget Safilo ett showroom som
visar de senaste nyheterna och trenderna.

När Karlahuset var klart 1972 flyttade bland annat Statistiska centralbyrån in. Där sitter de än idag om än i lite mer moderna lokaler.

Gästerna på restaurang K-märkt kan njuta av den fina uteserveringen.

KLASSIKERN PÅ HÖRNET

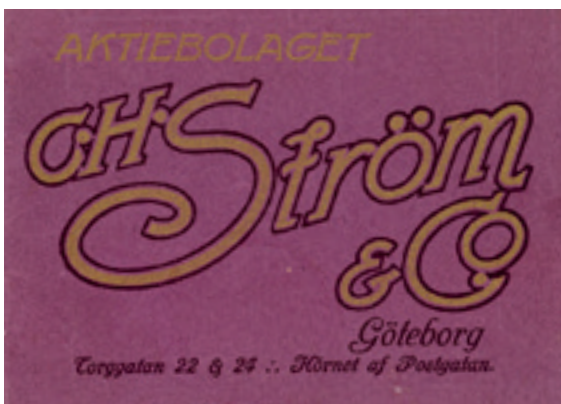
FRÅN TRENDIGT TILL KLASSISKT. EXKLUSIVT, MEN OCKSÅ
PERSONLIGT. STRÖMS HAR FÖRSETT GÖTEBORGARNA MED KLÄDER
SEDAN 1886. GENOM DECENNIER AV FÖRÄNDRINGAR
HAR BUTIKEN BEHÅLLIT SIN SJÄLVKLARA PLATS I STADEN.

TEXT: SUSANNE GLENNEGÅRD

FOTO: STEFAN EDETOFT

Ulf Rudhag, vd Ströms.

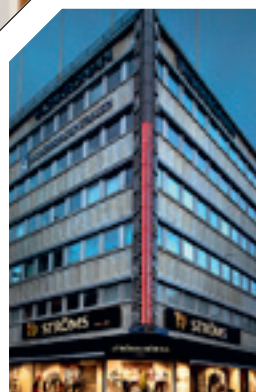

Den 18 meter höga termometern på husgaveln som sattes upp 1946 slocknade 2007. Då gick det inte längre att hålla liv i den gamla tekniken. Efter en totalrenovering som Vasakronan stod för tändes den på nytt 2010.

**”OM DU SÄTTER DIG I EN TAXI GÅR DET FINT ATT UPPGE
ADRESSEN STRÖMS HÖRNA. SÅ VEDERTAGET ÄR NAMNET,
DET ÄR VÄLDIGT KUL.”**

ULF RUDHAG, VD STRÖMS

PÅ GAVELN I HÖRNET Västra Hamngatan/Kungsgatan finns en 18 meter hög termometer som sattes upp 1949. Huset döptes då i folkmun till "Ströms hörna" och blev en populär plats att stämman träff på.

– Om du sätter dig i en taxi går det fortfarande fint att uppge adressen Ströms hörna. Så vedertaget är namnet, det är väldigt kul, säger vd Ulf Rudhag.

Han tar emot i entrén och visar runt. Hösten är på ingång och butiken har precis fått in flera nya kollektioner. Välkända varumärken, handplockat och kvalitet är några av Ströms signum.

– Vi är nog ganska ensamma om att fortfarande ha rätt udda produkter. Som nattskjortor och strumphållare för herrar, säger Ulf Rudhag och skrattar.

Några nya kunder kommer in, tittar sig

omkring, och får snabbt hjälp. Det är märkbart gott om personal.

– En normal dag arbetar tolv säljare i butiken. Vi har stor åldersspridning bland våra anställda, från 20 till 75 år. Det gillar kunderna. Vi vill att alla ska få den bästa personliga servicen utan att behöva vänta. Det går också bra att boka tid. Kanske för att få hjälp med att köpa sin första kostym, färgmatcha garderoben eller välja rätt slips. Man kan väl säga att vi erbjudit personal shopping i 130 år.

På det övre planet finns förutom kostymer, byxor, rockar, skor, damjackor och kappor även ett skrädderi där två skräddare jobbar koncentrerat.

– Skrädderiet är en enormt viktig del av verksamheten. Det spelar ingen roll om du är kort, lång, smalare eller kraftig. Det går alltid att hitta något i vårt utbud och behövs det gör

CITY handel

HYRESGÄST: Ströms

VERKSAMHET:

En av Göteborgs största klädbutiker med anor från 1886.

ADRESS: Kungsgatan 27–29

ANTAL ANSTÄLLDA: 29.

YTA: 800 kvm butik, 400 kvm källare, 175 kvm kontor.

STRÖMS I STOCKHOLM

Startades av familjen Ström 1906.

Är idag ett eget bolag som inte hör ihop med Ströms i Göteborg.

På skrädderiet tillgodoses kundernas minsta önskemål. Alla kläder ska sitta perfekt.

vi de ändringar som krävs för att kläderna ska passa perfekt, säger Ulf Rudhag och tillägger:
– För oss är det viktigt med kvalitet också ur miljö- och hållbarhetssynpunkt. Det ska vara kläder som håller längre, som är värda att vårda och laga. Inte slänga.

STRÖMS STARTADE 1886 som ett skrädderi på Torggatan strax bakom Gustaf Adolfs torg.
– Då fanns det ingen konfektionsindustri. Alla kläder syddes upp efter storlek. Affärerna gick bra, inte minst på grund av immigrantströmmarna till och från Amerika. Antingen behövdes kläder inför färden eller så – i bästa fall – kom människor tillbaka med guld i fickan.

Efter hand startades flera filialer. Under många år fanns till och med en kiosk på centralstationen som sålde allehanda ekiperingsvaror för män, souvenirer, film och till och med damstrumpor.

1928 köpte grundaren C.H Ström fastigheten vid Västra Hamngatan/Kungsgatan. Den revs och ett helt nytt, sex våningar högt hus byggdes. Det invigdes 1935. Butiken rymdes på fyra våningar, ytterligare en var skrädderi. Det beskrevs som ett av Europas mest moderna varuhus i herrbeklädningsbranschen. Här fanns hiss, luftkonditionering och entrédörrar som öppnades med fotoceller och tryckluft. Högst upp låg en restaurang.

– Då var Ströms nästan som ett varuhus som

sålde allt möjligt en man kunde behöva. Allt ifrån cyklar, värjor och rökverk till tält.

Ströms var också tidigt ute med postorder med verksamhet 1920–40. Här såldes hattar, slipsar, skjortor, kragar, underkläder, skor, rockar, handskar och accessoarer. Samt ett stort utbud av tobaksvaror.

DET GICK BRA för Ströms men tiderna förändrades. I slutet av 60-talet växte butikskedjor som sålde kläder fram. För Ströms gick det allt sämre och familjen bestämde sig för att sälja. Köparen blev brittiska Austin Reed. Det visade sig inte bli så lyckat.

– De försökte inlemma det engelska med det svenska men sortimentet passade inte vår marknad. Lönsamheten sjönk. 1972 fanns 120 anställda, tio år senare var det bara 20 kvar.

Austin Reed bestämde sig för att lämna den skandinaviska marknaden och Ulfs far Åke, som då var butikschef, köpte Ströms 1982. Butiken fick en något mindre kostym med två våningar. Och en helt annan styrning.

– Åke köpte varor som passade, månade om personalen, skapade gemenskap och införde vinstdelning.

SEDAN 1982 har Ströms ökat sin omsättning från 10 miljoner kronor till 81 miljoner. Damkläder började säljas i butiken på 70-talet, men herrkläderna står fortfarande för huvuddelen av försäljningen, 75 procent. Ströms har under decennier uppenbarligen lyckats manövrera sig i en bransch som genomgått stora förändringar. Inte minst digitaliseringen.

– Vi pratar mycket om vi ska ha näthandel eller inte. Men hittills har det inte varit aktuellt. Det vi står för, den personliga servicen, bemötandet och relationen med våra kunder – det kan vi inte skapa på nätet. Och förra året stod ju faktiskt nätet bara för knappt 8 procent av den totala detaljhandeln. Men vi får se vad som händer i framtiden, säger Ulf Rudhag. ●

”För oss är det viktigt med kvalitet också ur miljö- och hållbarhetssynpunkt. Det ska vara kläder som håller längre, som är värda att vårda och laga. Inte slänga.”

ULF RUDHAG, VD STRÖMS

TEKNIKSPETS I FRAMKANT

HUR HÅLLER MAN SIG I TEKNIKENS FRAMKANT I 180 ÅR?
SCHNEIDER ELECTRIC VET HUR MAN GÖR. I MOBILE HEIGHTS
CENTER I LUND HAR FÖRETAGET EN AV SINA
GLOBALA FORSKNINGSAVDELNINGAR DÄR
FRAMTIDENS LÖSNINGAR TAS FRAM.

TEXT: JOHAN WICKSTRÖM FOTO: PETER WESTRUP

Som sig bör i den trendiga IT-branschen har även Schneider Electric ett pingisbord i fikarummet.

SOFT PIANOMUSIK, mjuka fätöljer och ett inbjudande café möter besökaren vid entrén till Mobile Heights Center söder om Lund. Det känns lite som en sofistikerad hotellobby, men här sitter ett femtontal innovativa företag och utvecklar det senaste inom mobil teknik och Internet of things.

Bland de många uppstickarföretagen finns också etablerade företag som Ericsson och Sony.

Men ingen har hängt med längre än Schneider Electric, ett franskt företag som startade redan 1836, då inom stålindustrin. På 1890-talet gav de sig in på energimarknaden och där ligger de fortfarande långt fram.

Idag är företaget en global energigjätte med runt 145 000 anställda i ett hundratal länder.

– Förenklat kan man säga att vi är en lösningsleverantör inom energiområdet, säger Pär Guthagen, fastighetschef på Schneider Electric innan han tar oss med på en rundvandring i lokalerna som man flyttade in under april 2017.

Det handlar alltså om lösningar som styr, kontrollerar och övervakar energiflöden i fastigheter, industrier och sjukhus med mera. Bland produkterna finns till exempel frekvens-

omriktare, ställdon och rörelsedetektorer. Ofta osynliga saker som man inte tänker på. Schneiders produkter har dock en gemensam nämnare: de gör så att kunderna kan använda energi mer effektivt. Ingen dum affärsidé med tanke på den globala klimatutmaningen och vikten av att kapa våra koldioxidutsläpp.

– Mycket av detta gjorde vi för 20 år sedan, men idag är intresset större än någonsin. Och nu vill man ha lite smartare och snyggare gränssnitt än tidigare för att kunna följa upp sin energianvändning, konstaterar Pär Guthagen.

SCHNEIDER ELECTRIC har ett 40-tal kontor och fabriker i Sverige. Här i Lund ligger en av de globala forskningsenheterna inom fastighetsautomation, ett av de stora områdena för företaget. Drygt 240 personer sitter utspridda på fyra plan. På nedervåningen finns embryot till ett kommande showroom där kunderna – till exempel stora bygg- och fastighetsbolag – ska kunna titta på de senaste innovationerna. På en vägg sitter delar av en fastighets elsystem i genomskärning. Pär visar pedagogiskt hur elen tar sig fram genom olika moduler. På en annan vägg har man hängt upp 100 strömbrytare –

Sobert ljusa och gröna färger dominerar inredningen och skapar en rogvande atmosfär.

Utvecklaren Johan Ruth designar kretskort.

”Vi har gemensamma seminarier och event för alla företag här. Det är en stimulerande miljö. Det märks att våra medarbetare trivs här.”

PÄR GUTHAGEN, FASTIGHETSCHEF PÅ SCHNEIDER ELECTRIC

”en ny serie som precis kommit ut”. Bredvid ligger fikarummet, med ett pingisbord i mitten för den som känner sig manad – som sig bör i trendiga IT-företag.

Vi åker upp till plan 2 och går vidare i de rymliga korridorerna som präglas av ljusa, gröna och turkosa färger på inredningen. Hexagonmönstret på väggarna signalerar forskningsmiljö. En och annan flyttkartong vittnar om att man inte riktigt fått i ordning på alla delar än och här och var finns gemensamma arbetsytor med förklarande skyltar, till exempel kreativ zon eller innovativ zon.

– I vårt gamla kontor hade vi fasta arbetsplatser men nu har vi rörliga platser för de allra flesta. Och sedan har vi speciella team som sitter samlade i forskningsrum. Här utvecklar de mjukvara, säger Pär och pekar in i ett av rummen.

– De jobbar i tio veckor i så kallade sprintar som det heter på IT-språk. Sedan testar man. Korta utvecklingscykler och sedan avstämning. Allt måste gå snabbt.

DEN DIGITALA utvecklingen går snabbare än någonsin och konkurrensen skärps. Därför

måste också lokalerna matcha de behov som teknikföretagen har. Det ska vara flexibelt, eller agilt som är ett poppisbegrepp i teknikvärlden. Det ska vara lätt att skala upp verksamheten om så behövs – till exempel vid förvärv. Och det ska helst vara en stimulerande omgivning för personalen. På Mobile Heights Center kan Pär Guthagen checka av alla dessa punkter.

– Vi stod mellan valet att renovera våra gamla lokaler eller att flytta hit. Men vid närmare eftertanke var det ganska självklart att en teknikhubb i Lund är bättre än ett industriområde i Malmö, säger han.

En poäng med att sitta här är just närheten till alla andra företag som jobbar med mobil teknologi och smarta datalösningar. Schneider Electric har också en del samarbete med några av bolagen. I den snabba digitaliseringen är det viktigare än någonsin att knyta samarbeten och dra nytta av all öppen forskningsdata som finns.

– Vi har gemensamma seminarier och event varje månad för alla företagen här. Det är en stimulerande miljö och vi måste ju vara attraktiva för att locka till oss folk. Det märks att våra medarbetare trivs här. ●

GODA grannar

HYRESGÄST:

Schneider Electric.

VERKSAMHET: Schneider Electric är en fransk energiteknikkoncern med verksamhet i över 140 länder.

ADRESS: Mobilvägen 10 i Lund. Företaget har även ytterligare 48 kontor och fabriker i Sverige.

YTA: 4 800 kvadratmeter.

ANTAL ANSTÄLLDA: Cirka 250 i Lund. Totalt har företaget cirka 145 000 medarbetare runt om i världen.

I OMRÅDET: Mobile Heights Center med cirka 15 teknik- och dataföretag.

KURIOSA: Schneider Electric har drygt 20 000 patent.

***”Jag fylldes med
sådan styrka och
kraft av att säga ifrån
och markera.”***

MINA DENNERT

#jagärhär fick många nya medlemmar efter Donalds Trumps seger i presidentvalet i USA.
- Jag tror att folk då förstod att de här krafterna är så starka att vi måste göra något slags motstånd och säga ifrån, säger Mina Dennert.

Den modiga

NÄR MINA DENNERT FICK NOG AV NÄTHATET STARTADE HON GRUPPEN #JAGÄRHÄR PÅ FACEBOOK. NU BESTÅR GRUPPEN AV 75 000 MEDLEMMAR SOM DAGLIGEN SKANNAR AV KOMMENTARSFÄLTEN I SITT ARBETE MOT HAT, RASISM OCH SEXISM.

TEXT: MALIN AGE BILD: TOMAS OHLSSON

FACEBOOKGRUPPEN #jagärhär vill säga sin mening. När kommentarsfälten fylls av hat försöker gruppens medlemmar, genom sina inlägg, istället föra in respekt och tolerans i debatten.

Det var Mina Dennert, journalist från Göteborg, som startade gruppen våren 2016.

– Jag hade så stora förhoppningar på internet. Det skulle bli en plats där människor från hela världen kunde mötas. Men jag märkte snart hur vi blev isolerade i våra grupperingar. Facebooks algoritmer skräddarsyr innehållet efter vad du brukar gilla, och på så sätt får du bara mer av det som du redan har gillat. Annat sorteras bort. Till slut sitter du där i din filterbubbla, och missar de breda samtalerna och nya perspektiv.

Mina Dennert berättar om den egna räds-
lan som nästan lyckades gripa tag i henne när debatten om flyktingarna var som mest intensiv förra året.

– När de etablerade medierna bara rapporterade om att Sverige var i kris blev till och med jag, som är påläst, själv journalist och ursprungligen kommer från ett land utanför Europa, rädd. Det är ju klart att du blir orolig om du hela tiden bara matas av ensidiga, negativa nyheter. Men det fanns ju andra berättelser också.

SOM ETTÅRING KOM Mina från Iran till Sverige för att adopteras av en familj i ett av Göteborgs mest segregerade områden. Trots att svenskan är hennes modersmål sågs hon som annorlunda. Med sitt mörka hår och sina

mörka ögon stack hon ut.

– Så länge jag har haft ett språk eller haft ett medvetande har jag blivit utsatt för rasism. Den har alltid varit väldigt nära. Egentligen skulle jag gärna vilja prata om andra saker också. Jag vill inte hålla på och rädda världen hela tiden, det är ju skitjobbigt, säger Mina Dennert och skrattar så där bubblande som hon gör mest hela tiden, men fortsätter allvarligt:

– Men det går inte att låta bli. Någon måste göra någonting.

HON ÄLSKAR FART, snabba bilar, snabba båtar eller att kasta sig nerför backen och köra off-pist.

– Jag är modig. Det är lättare att vara det om du inte funderar så mycket innan. Ska du hoppa från ett hopptorn, är det ju bara att hoppa.

Alla har vi nog en släkting eller en gammal klasskompis i vårt Facebook-flöde, som delar rasistiska länkar och skriver sexistiska kommentarer. Det kan krävas mod för att våga reagera på inlägg som inte känns okej. Hur ska man göra?

– Skriv vad du tänker och fundera inte så mycket, gör det inte svårare än vad det är. Jag förväntade mig hat och hot vilket jag också fått, men jag blev inte lika skrämmd av det som jag trodde att jag skulle bli. Istället fylldes jag med styrka och kraft av att våga säga ifrån.

– Du blir en mycket räddare människa när du inte gör någonting och känner dig maktlös, än när du står upp för din sak. ●

FRÅGOR TILL

Thomas Nygren

Thomas Nygren är lektor i didaktik och docent i historia vid Uppsala universitet. Han har under en längre tid forskat om källkritik i digitala medier och ungdomars kritiska tänkande.

I höst leder han en stor studie, i samarbete med Vetenskap & allmänhet och RISE, där 7 500 ungdomar ska granska trovärdigheten i nyheter som finns i deras sociala medier.

MÅNGA VET INTE VAD SOM ÄR SANT ELLER FALSKT

1 Är ungdomar idag inte källkritiska?

– Nej, inte generellt. Men vi vet faktiskt inte hur det är med förmågan till källkritik i Sverige. Där- emot visar internationella studier på stora brister i källkritik både hos ungdomar och vuxna. Vi läser och tar till oss information som bekräftar vår världsbild och har svårare att ta in material som motsäger det vi redan tror på.

– Jag tror att många har en övertro till sin förmåga att bedöma vad som är sant eller falskt. När svenska ungdomar tillfrågades svarade 80 procent att de är källkritiska, men praktiska tester som gjorts i USA visade att 80 procent av ungdomarna faktiskt var rätt dåliga på att bedöma innehåll och källa.

2 Vilka är dina bästa tips om man inte ska låta sig lurats?

– För att bedöma en nyhet bör man ha tidigare kunskaper i ämnet och kunna sätta det man läser i ett sammanhang. Det är då du ser om något sticker ut och låter osannolikt. Nu är tempot så högt uppdrivet på nätet och när allt går fort är det svårt att vara eftertänksam. Vi tror också på information som är snyggt förpackad vilket det mesta är på Facebook eller i andra sociala medier.

– Ett annat råd är att resonera som journalister gör när de granskar en nyhet: Vem är avsändare? Var kommer informationen från och finns det en agenda? Finns det bevis i hårda fakta eller är det löst tyckande? Finns det andra oberoende källor som säger samma sak?

3 Kan debatten om fejkade nyheter leda till misstro mot all typ av nyheter?

– Det finns förstås en risk för att människor blir kritiska till allt och att det odlas konspirationsteorier i den myllan. Det vi lyfter fram är att man ska vara konstruktivt kritisk. Alla uppgifter och åsikter är inte lika mycket värda, det finns det som är välgrundat, det som är mindre välgrundat och så rena lögnar. Mycket handlar om att lära sig samhällets grundprinciper, att förstå vad som kommer från en objektiv grund.

4 Vad är din framtidsspaning. Blir vi mer medvetna eller mer förvirrade?

– Jag är nog optimist. En studie i USA visar att folk reagerar allt mer på lögnar som sprids på Facebook. Det är fler som säger emot än som delar det som är falskt. Det visar att vi har en

inneboende rättskänsla för att det som står ska vara sant.

5 Har du själv lurats av falska nyheter?

– Jo, flera gånger. Jag delade en fejkad intervju som jag trodde kom från Newsweek där Donald Trump sade att han skulle ge sig in i politiken som republikan eftersom den väljargruppen är lättast att lura. Jag var nu inte ensam att gå på den blåsningen, det var bevisligen en nyhet som passade folk som inte gillar Trump. ●

DAVID GROSSMAN

”Det är fler som säger emot än som delar det som är falskt. Det visar att vi har en inneboende rättskänsla för att det som står ska vara sant.”

THOMAS NYGREN, UPPSALA UNIVERSITET

FOTO: ÅKE GUNNARSSON / VUE

KÖP I ATTRAKTIVT OMRÅDE

VASAKRONAN HAR KÖPT

nyproducerade Sthlm Seaside av Skanska för 900 miljoner kronor. Fastigheten omfattar 12 500 kvadratmeter kontor och ligger i Hammarby Sjöstad i Stockholm.

Området är under stark utveckling med en attraktiv blandning av bostäder, arbetsplatser och service. När den blå linjen förlängs från Sofia på Södermalm till Sockenplan byggs en ny uppgång från Gullmarsplan i direkt anslutning till fastigheten. När uppgången är klar 2025 blir redan goda kommunikationer ännu bättre.

FLAGGSKEPP TILL STUREPLAN

I SEPTEMBER öppnar Rörstrand och littala en ny flaggskeppsbutik i bästa läge i Stockholm city. Butiken ligger i Vasakronans fastighet på Kungsgatan 1 vid Stureplan.

Adressen är densamma för båda varumärkena, men butikslokalen presenterar två tydligt separerade varumärken där kunden kan inspireras och handla produkter för det dukade bordet, hem och inredning.

I TOPPEN BLAND ARBETSGIVARE

NÄR HAMMER & HANBORG

genomförde undersökningen Kommunikatören fick 2 810 personer bland annat svara på frågan om vilken arbetsgivare de anser vara mest innovativ i Sverige idag.

På sjätte plats, efter bolag som Google och Spotify och före bolag som King och Microsoft, hamnar Vasakronan med motiveringen "Bolaget går i bräsch för utvecklingen i hela branschen".

PETER WESTRUP

INNE ATT JOBBA UTE

HYRESGÄSTERNA I Mobile Heights Center (MHC) i Lund har fått ett av Sveriges första utomhuskontor. Här erbjuds ett tjugotal arbetsplatser med frisk luft och möjligheter att ha möten i en

annorlunda miljö. Den del av utekontoret som har tak ger inte bara svalkande skugga – här finns också solceller som levererar el till arbetsplatsernas eluttag. MHC samlar ett femtontal innovativa teknikföretag

såsom Schneider Electric, TÜV Rheinland, Sigma Connectivity, Anoto och Precise Biometrics. I byggnaden finns även MHC Workspace, en möblerad företagskuvös med plats för nystartade företag.

GUSTAV KAISER

POCKETPARK MITT I CITY

SEDAN I MAJ finns en liten park på taket till Regeringsgatan 67. Förutom att det är en skön plats att vistas på för husets hyresgäster så produceras här också en rad ekosystemtjänster som staden

och människan är beroende av. Pollinerande växter, fågelholkar och träd bidrar bland annat till att rena luften och ta hand om dagvatten. Parken är skapad i samarbete med Bee Urban.

så en sista detalj...

FOTO: ASTRID TROBRO

EN NATT I NEW YORK

Nattljus på Times Square i New York. Konstnären Spencer Finchs verk, Times Square Boogie Woogie, finns i entrén till nyrenoverande Klara C på Vasagatan 16 i Stockholm. Att det finns just här hänger ihop med att arkitekten Ivar Tengbom som ritade det som då kallades Esselte-huset i slutet av 20-talet inspirerades av New Yorks arkitektur, skyskrapor och neonskyltar.

